XXXII WIOSENNA SZKOŁA FIZYKI BUDOWLI I ŚRODOWISKA „COTTONINA 2018”

CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW ŚRODOWISKOWYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

Prof. dr hab. inż. Jan ŚLUSAREK

Dr inż. Beata Wilk-Słomka

Katedra Budownictwa Ogólnego i Fizyki Budowli

Wydział Budownictwa Politechniki Śląskiej

10 maj 2018

WARUNKI ŚRODOWISKOWE

- KLIMAT OKREŚLA ŚREDNIE WARUNKI POGODY WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZANYCH OD WIELU LAT OBSERWACJI [7].
- MOŻNA STWIERDZIĆ, ŻE KLIMAT TO STATYSTYCZNY STAN ATMOSFERY [7].

WARUNKI ŚRODOWISKOWE

KLIMAT OPISUJĄ NASTĘPUJĄCE CZYNNIKI [2], [3], [5], [6], [7]:

- SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA,
- ROZKŁAD LĄDÓW I MÓRZ,
- WYSOKOŚĆ NAD POZIOMEM MORZA,
- PRĄDY MORSKIE ORAZ UKSZTAŁTOWANIE TERENU.

WARUNKI ŚRODOWISKOWE

PRZEZ **POGODĘ** ROZUMIEMY **OKREŚLONY CHWILOWY STAN ZEWNĘTRZNEJ ATMOSFERY.**

STAN TEN OKREŚLA ODDZIAŁYWANIE

CZYNNIKÓW METEOROLOGICZNYCH

PANUJĄCYCH
W ANALIZOWANYM MIEJSCU [1], [2], [6].

WARUNKI ŚRODOWISKOWE

DO CZYNNIKÓW METEOROLOGICZNYCH ZALICZA SIĘ [2], [3], [6]:

- **PROMIENIOWANIE SŁONECZNE,**
- **TEMPERATURĘ POWIETRZA,**
- CIŚNIENIE POWIETRZA,
- WILGOTNOŚĆ POWIETRZA,
- PRĘDKOŚĆ I KIERUNEK WIATRU,
- OPADY ATMOSFERYCZNE.

DZIAŁANIA NISZCZĄCE MATERIAŁY

(OBCIĄŻENIA HELIOTERMICZNE BUDOWLI)

DZIAŁANIA NISZCZĄCE MATERIAŁY
mechaniczne
dynamiczne
statyczne
krótkotrwałe
długotrwałe
chemiczne
termiczne
nagłe zmiany temperatury
długotrwałe działanie temperatury
niskiej
wysokiej
elektryczne
biologiczne
promieniowanie
materialne
elektromagnetyczne

Źródło: [16]

INTERPRETACJA TEMPERATURY SŁONECZNEJ

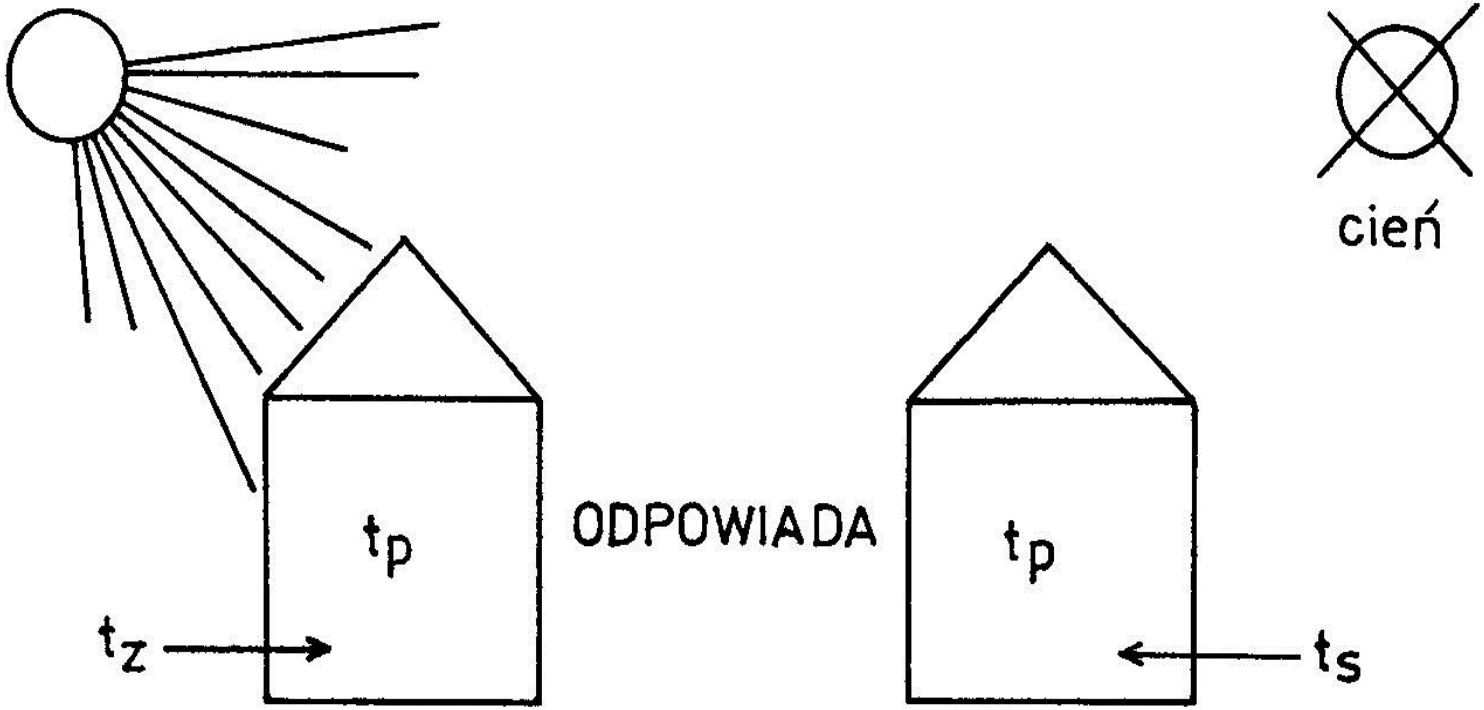

t_p – temperatura powietrza w pomieszczeniu,
t_z – temperatura powietrza zewnętrznego,
t_s – temperatura słoneczna powietrza zewnętrznego.

Źródło: [8]

TEMPERATURA SŁONECZNA POWIETRZA

=

HIPOTETYCZNA TEMPERATURA POWIETRZA

NA ZEWNĄTRZ BUDYNKU,

PRZY KTÓREJ PRZENIKANIE CIEPŁA

PRZEZ NIENASŁONECZNIONĄ PRZEGRODĘ

BYŁOBY TAKIE SAMO,

JAK POD WPŁYWEM NASŁONECZNIENIA

PRZY RZECZYWISTEJ TEMPERATURZE

POWIETRZA ZEWNĘTRZNEGO.

Temperaturę słoneczną można określić ze wzoru [9]:

$$t_s = t_z + \frac{A \cdot I_c}{\alpha_z} - \frac{\varepsilon \Delta R}{\alpha_z}$$

gdzie:

ts– temperatura słoneczna powietrza zewnętrznego [°C],

tz– temperatura powietrza zewnętrznego [°C],

A– współczynnik absorpcji promieniowania,

Ic– natężenie całkowitego promieniowania słonecznego [W/m2],

αz – współczynnik przejmowania ciepła po stronie zewnętrznej [W/m2 K],

ε – współczynnik emisyjności zewnętrznej powierzchni przegrody,

Δ **R** – różnica między promieniowaniem długofalowym środowiska zewnętrznego, docierającym do danej płaszczyzny,

i promieniowaniem ciała czarnego o temperaturze otaczającego powietrza [W/m2].

Jeśli weźmiemy pod uwagę, że wielkość (ostatni składnik) występująca w poprzednim wzorze jest mała, to dla celów praktycznych wzór określający temperaturę słoneczną można uprościć do postaci [8], [10]:

$$t_s = t_z + \frac{A \cdot I_c}{\alpha_z}$$

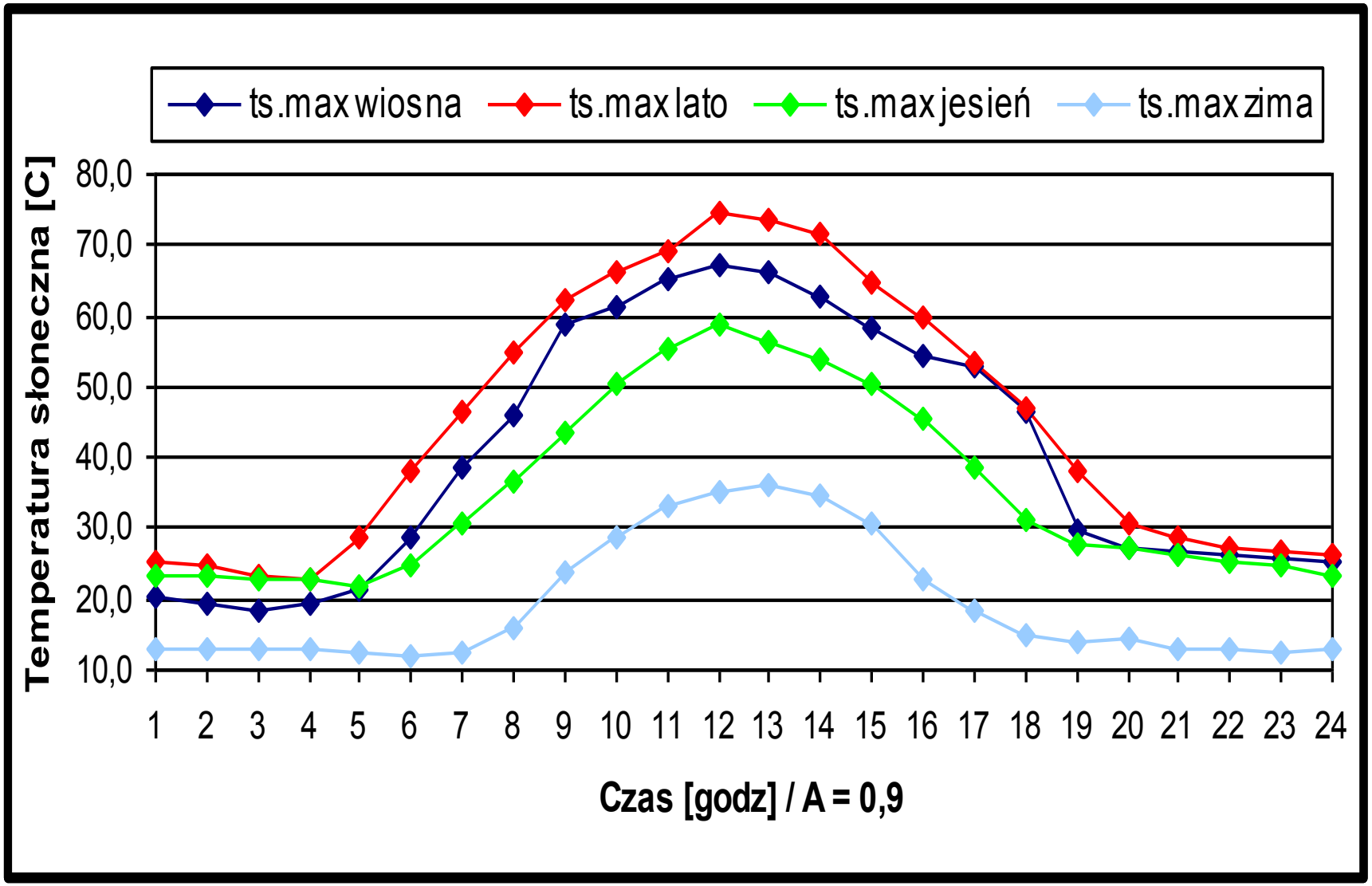

Źródło: [Archiwum Autorów]

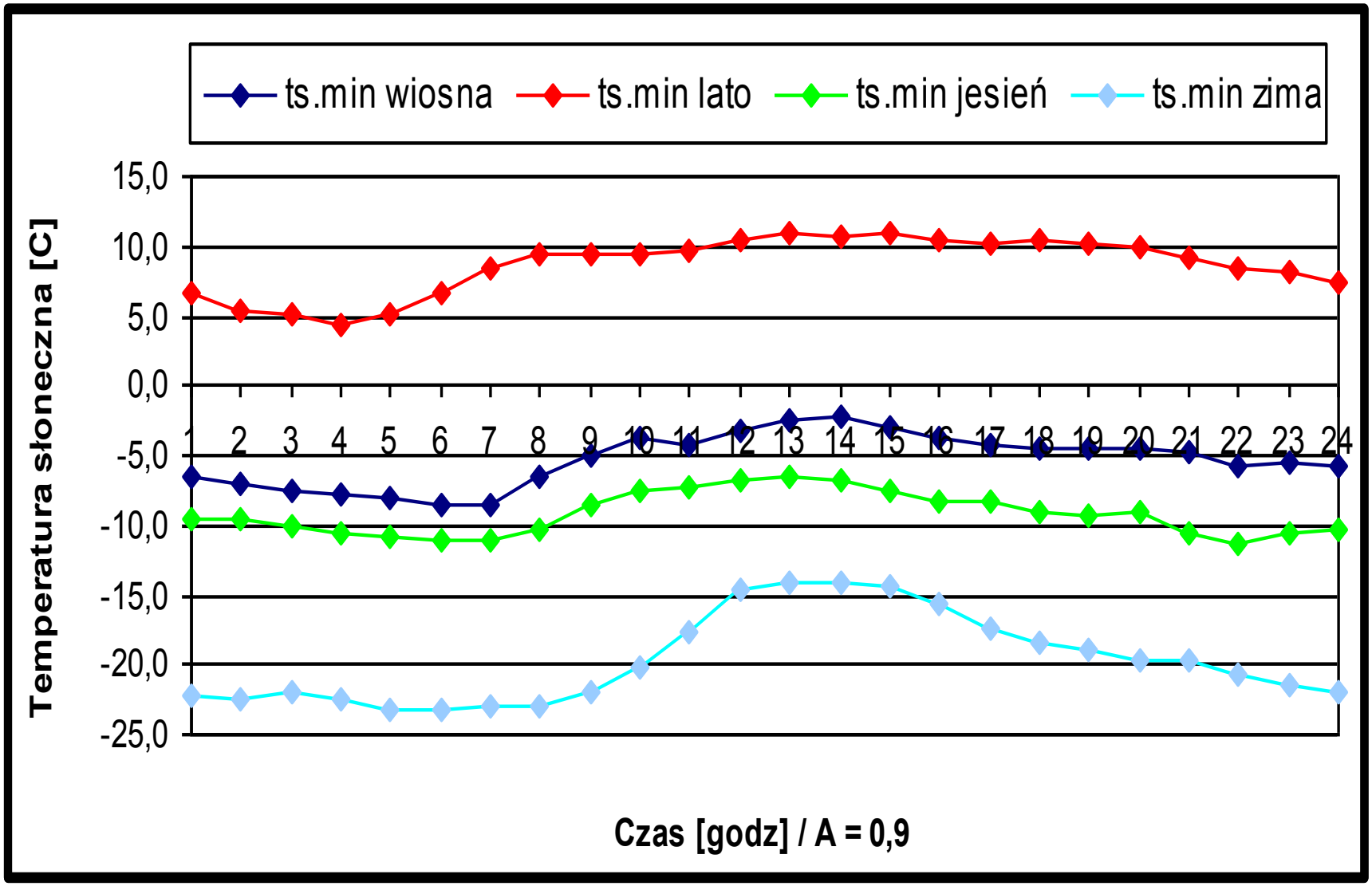

Źródło: [Archiwum Autorów]

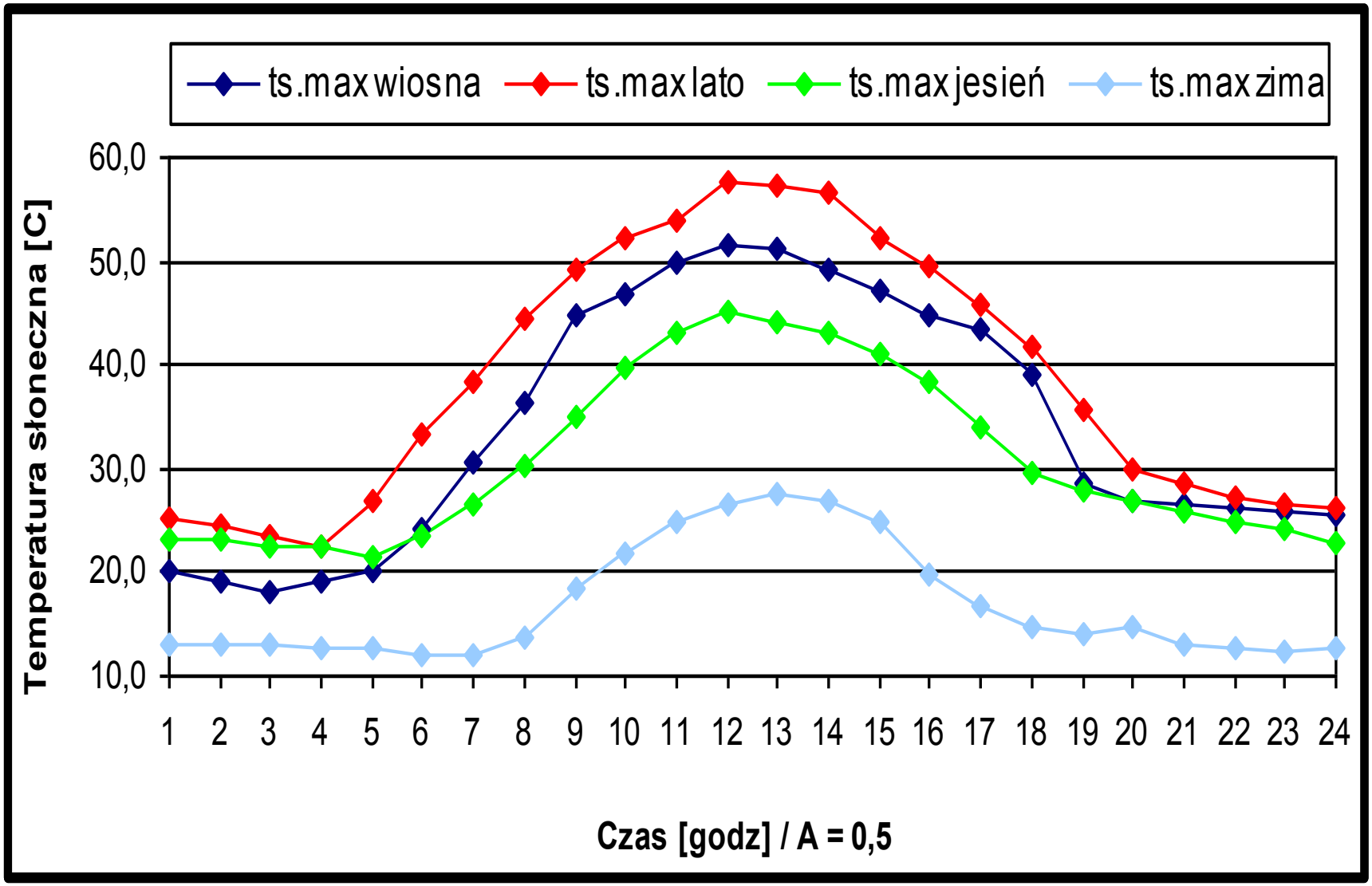

Źródło: [Archiwum Autorów]

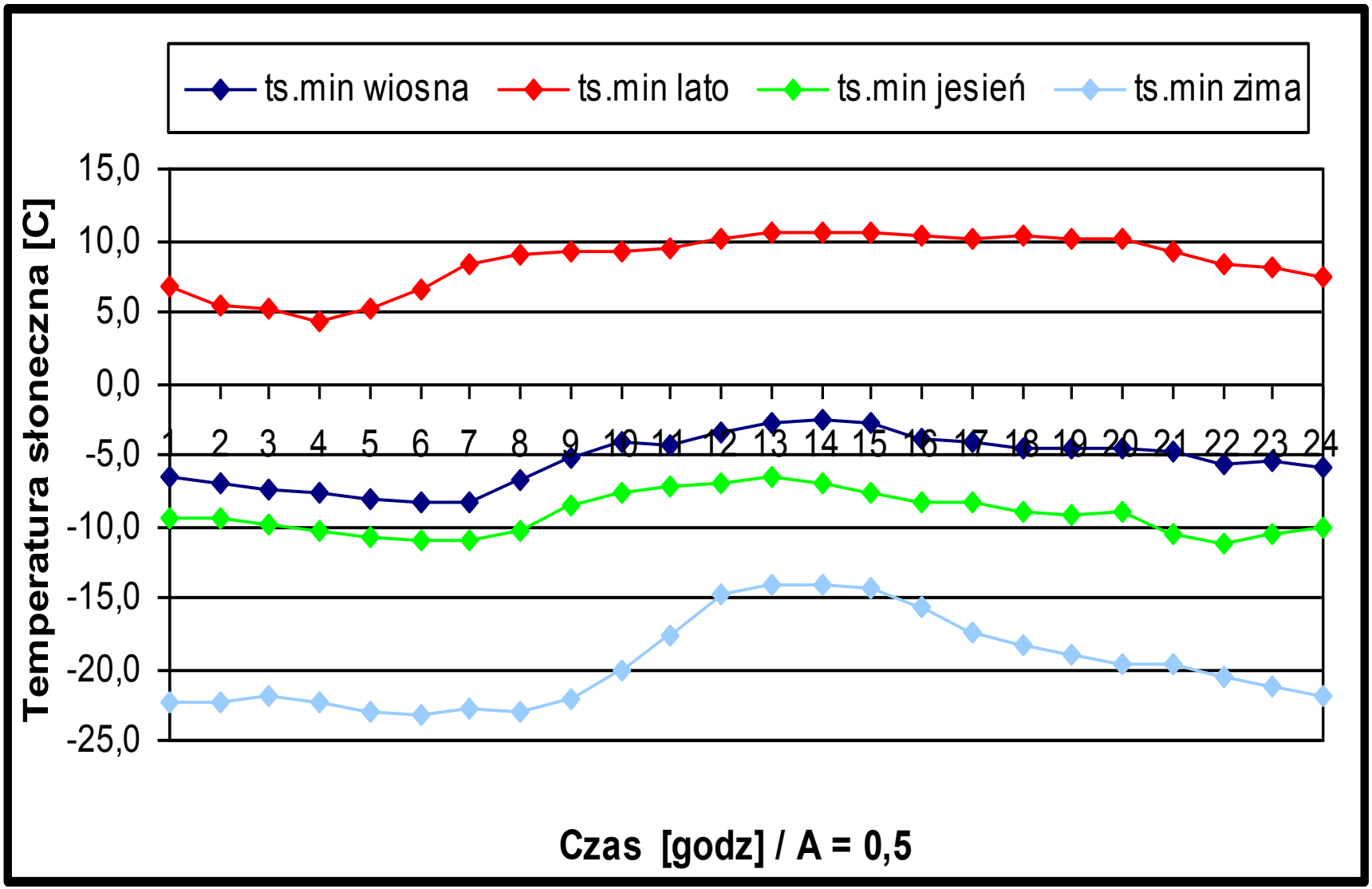

Źródło: [Archiwum Autorów]

NAPRĘŻENIA TERMICZNE BUDOWLI

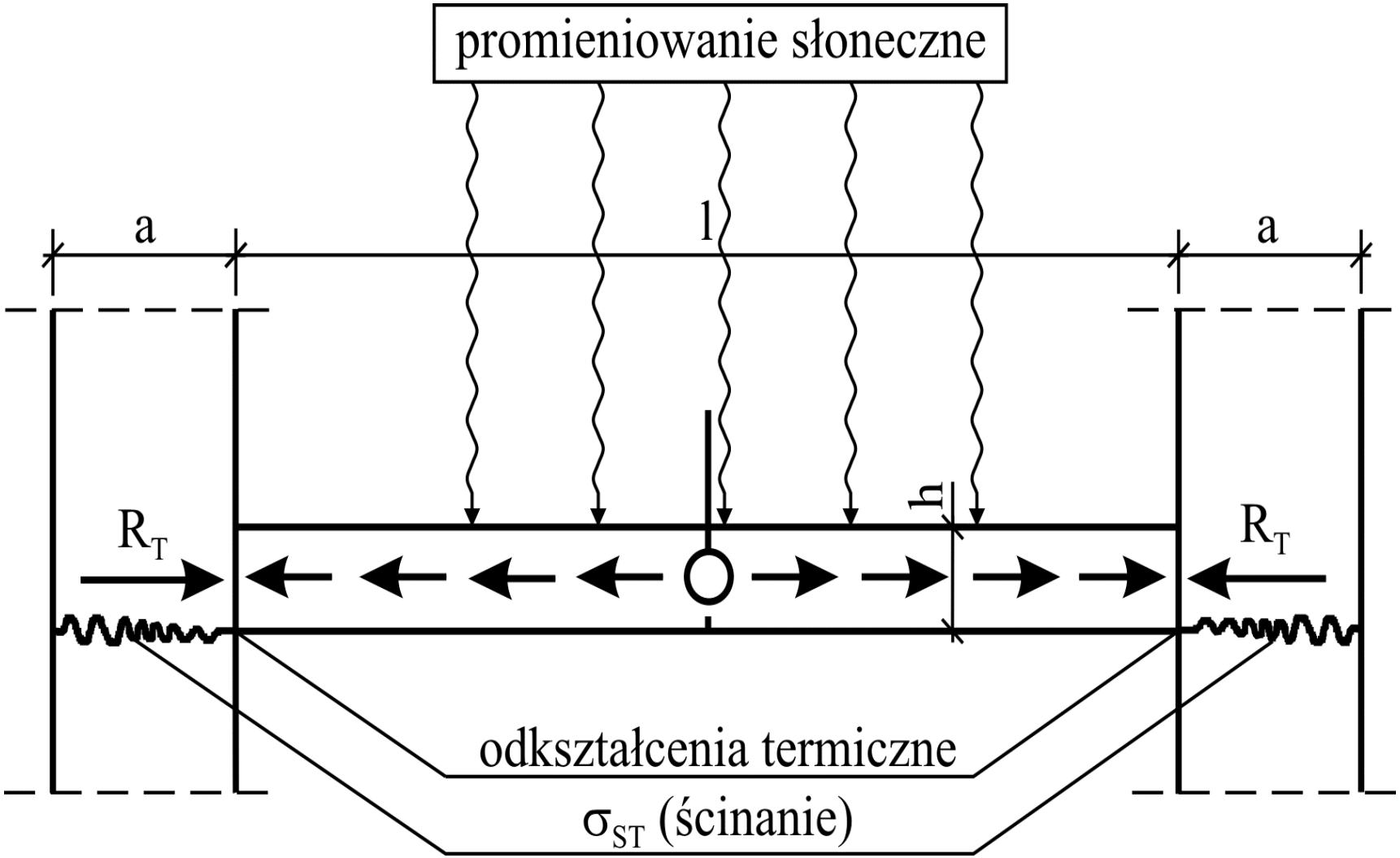

Źródło: [Archiwum Autorów]

NAPRĘŻENIA TERMICZNE BUDOWLI

$$R_t = h \cdot \alpha_T \cdot \Delta T \cdot E \cdot 1$$

$$\sigma_{ST} = \frac{R_t}{a \cdot 1} = \frac{h}{a} \cdot \alpha_T \cdot \Delta T \cdot E$$

α_T – współczynnik liniowej rozszerzalności termicznej [$^oC^{-1}$],

ΔT – różnica temperatur [^oC],

E – moduł sprężystości betonu płyty [MPa],

σ_{ST} – naprężenia ścinające w murze [MPa],

R_t – reakcja muru na wpływy termiczne [kN],

h – grubość płytki dachowej [m].

Tabela 1. Wartości naprężeń ścinających w murze

Table 1. Values of shear stresses in the masonry

ΔT [^{o}C]	σ_{ST} [MPa]				
	h = 2 cm	h = 4 cm	h = 6 cm	h = 8 cm	h = 10 cm
10	**0,26**	**0,52**	**0,78**	**1,04**	1,30
20	**0,52**	**1,04**	1,56	2,07	2,59
30	**0,78**	1,56	2,33	3,11	3,89
40	**1,04**	2,08	3,11	4,15	5,18
50	1,30	2,60	3,89	5,18	6,48
E_B = 27000 MPa					

Tabela 2. Wartości naprężeń ścinających w murze

Table 2. Values of shear stresses in the masonry

ΔT [^{o}C]	σ_{ST} [MPa]				
	h = 2 cm	h = 4 cm	h = 6 cm	h = 8 cm	h = 10 cm
10	**0,28**	**0,56**	**0,84**	**1,11**	1,39
20	**0,56**	**1,11**	1,67	2,23	2,78
30	**0,84**	1,67	2,51	3,34	4,18
40	**1,11**	2,23	3,34	4,45	5,57
50	1,39	2,78	4,18	5,57	6,96
E_B = 29000 MPa					

Tabela 3. Wartości naprężeń ścinających w murze

Table 3. Values of shear stresses in the masonry

ΔT [^{o}C]	σ_{ST} [MPa]				
	h = 2 cm	h = 4 cm	h = 6 cm	h = 8 cm	h = 10 cm
10	**0,31**	**0,61**	**0,92**	**1,23**	1,54
20	**0,61**	1,23	1,84	2,46	3,07
30	**0,92**	1,84	2,76	3,69	4,61
40	1,23	2,46	3,69	4,92	6,14
50	1,54	3,07	4,61	6,14	7,68
E_B = 32000 MPa					

ANALIZA WYNIKÓW OBLICZEŃ WYKAZUJE, ŻE PRZEDMIOTOWA PŁYTA JEST W STANIE PRZENIEŚĆ TYLKO NIEWIELKIE OBCIĄŻENIA TERMICZNE.

DOPUSZCZALNĄ WARTOŚĆ NAPRĘŻEŃ ŚCINAJĄCYCH PRZYJĘTO $\boldsymbol{\sigma_{STDOP} = 0{,}3\ MPA}$**.**

ZAZNACZONE POLA W TABELACH 1 ÷ 3 OZNACZAJĄ ZAKRESY BEZPIECZNEJ PRACY MURÓW (ŻÓŁTE POLA W KOMÓRKACH TABEL 1 ÷ 3; PRZYJĘTO, ŻE 0,30~0,31).

NAWET PRZY ZAŁOŻENIU, ŻE W MURZE WYSTĘPUJĄ NAPRĘŻENIA ŚCISKAJĄCE I $\boldsymbol{\sigma_{STDOP}}$ **= 1,2 MPA**

TO OBSZAR BEZPIECZNEJ PRACY ANALIZOWANEJ PŁYTY JEST RÓWNIEŻ MOCNO OGRANICZONY (ŻÓŁTE I ZIELONE POLA W KOMÓRKACH TABEL 1 ÷ 3).

EFEKTY WPŁYWÓW TERMICZNYCH

[Fot.: J. Ślusarek]

EFEKTY WPŁYWÓW TERMICZNYCH

[Fot.: J. Ślusarek]

ZAPOBIEGANIE SKUTKOM WPŁYWÓW TERMICZNYCH

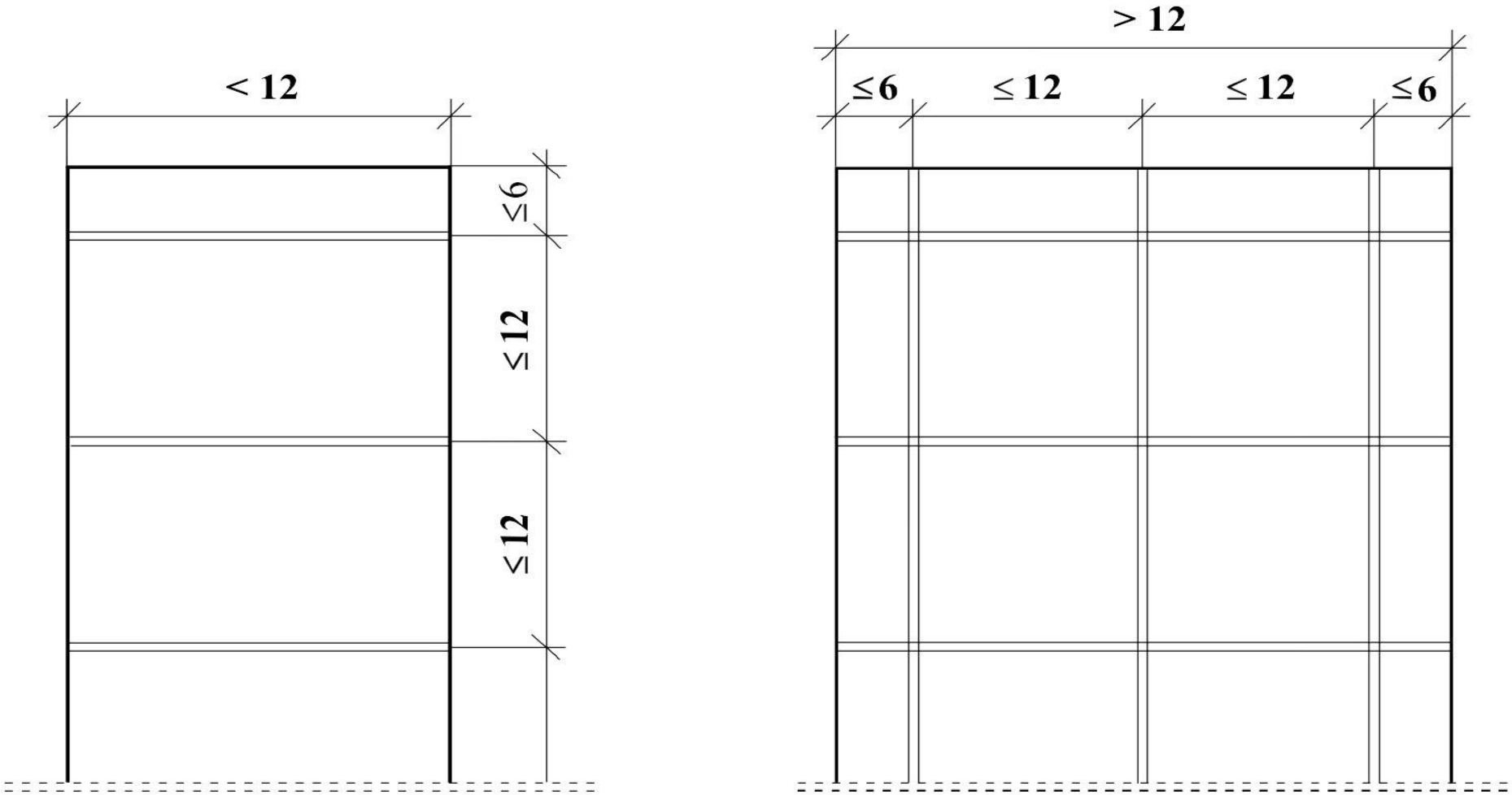

Sposób rozmieszczenia dylatacji płyt stropodachu wentylowanego.
Opracowanie na podstawie [17]

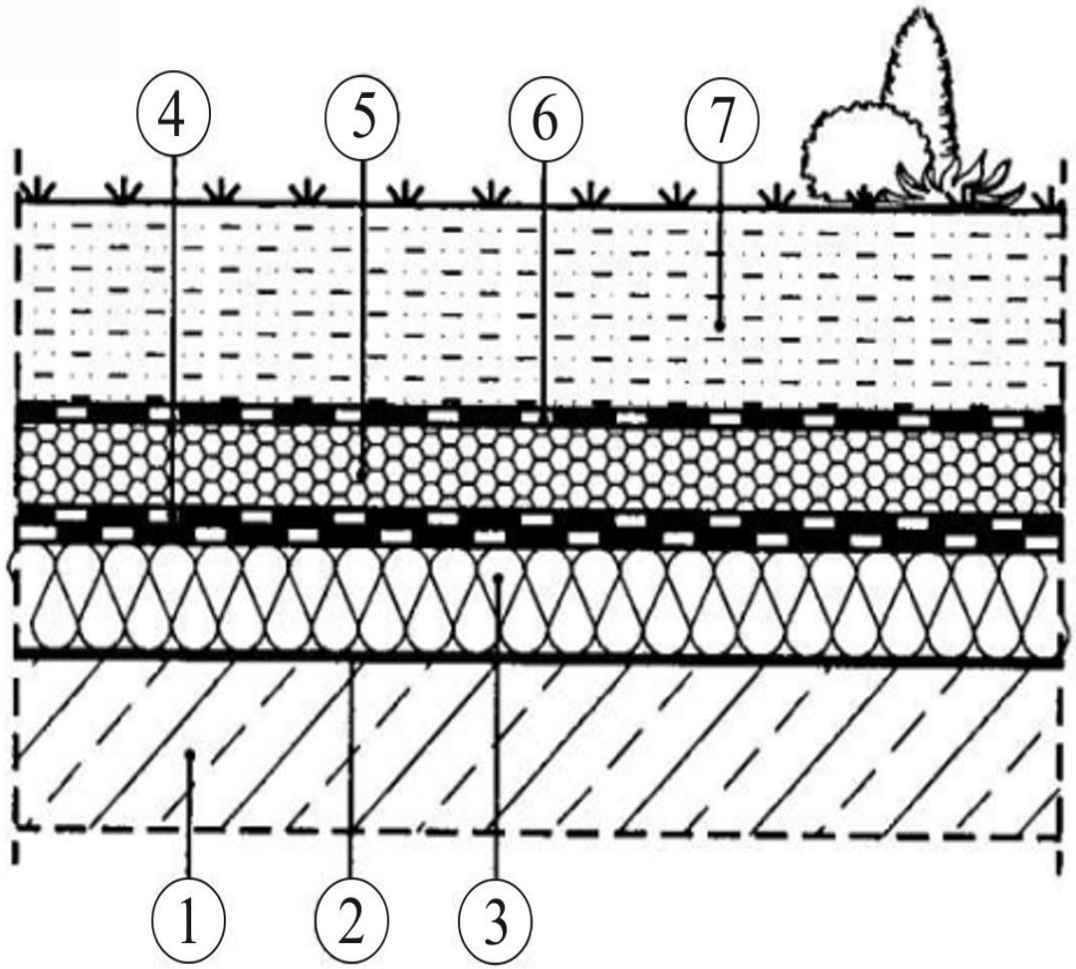

1 - konstrukcja nośna
2 - paroizolacja
3 - izolacja termiczna
4 - izolacja wodochronna
5 - warstwa drenażowa
6 - warstwa filtrująca
7 - warstwa wegetacyjna

Dach zielony-redukcja amplitud zmian temperatury warstwy konstrukcyjnej.

Źródło: [18]

PODSUMOWANIE

PODSUMOWANIE

- W ARTYKULE PRZEDSTAWIONO ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z WPŁYWAMI ŚRODOWISKOWYMI ORAZ ICH ODDZIAŁYWANIEM NA ELEMENTY I OBIEKTY BUDOWLANE.

- ZWRÓCONO SZCZEGÓLNĄ UWAGĘ NA ZWIĄZEK TEMPERATURY POWIETRZA ZEWNĘTRZNEGO Z TEMPERATURĄ SŁONECZNĄ.

PODSUMOWANIE

- WSKAZANO NA KONIECZNOŚĆ UWZGLĘDNIENIA OCHRONY PRZED INTENSYWNĄ INSOLACJĄ JUŻ NA ETAPIE PROJEKTOWANIA.

- NA PODSTAWIE KILKULETNICH POMIARÓW WPŁYWÓW ŚRODOWISKOWYCH KLIMATU LOKALNEGO ZILUSTROWANO WPŁYWY TERMICZNE NA POZIOME PRZEGRODY.

Bibliografia

[1] Basińska Małgorzata, Koczyk Halina. 1997. „Klimat zewnętrzny w badaniach i modelach”. Łódź. Konferencja *Fizyka Budowli w Teorii i Praktyce*

[2] Basińska Małgorzata, Koczyk Halina. 2001. „Rok reprezentatywny jako odwzorowanie godzinowej zmienności podstawowych elementów i procesów klimatycznych”. Łódź. Konferencja *Fizyka Budowli w Teorii i Praktyce*

[3] Belok J., Ślusarek J.: *Trial of insolation effects identification for selected external partitions*. Conference ”Dynamic Analysis and Modelling Techniques for Energy in Buildings”, Ispra, Italy 13÷14 November 2003.

[4] Będkowski Stanisław i inni. 1975. Fizyka budowli. Wrocław. Skrypt Politechniki Wrocławskiej

[5] Boeker Egbert, van Grondelle Rienk 2002. *Fizyka Środowiska*. Wrocław. PWN.

[6] Kossecka Elżbieta, Gawin Dariusz, Więckowska Aldona. 2001. „Metodyka opracowania typowego roku meteorologicznego dla Warszawy”. Łódź. Konferencja *Fizyka Budowli w Teorii i Praktyce*

[7] Kożuchowski Krzysztof, Wibik Joanna, Degirmendžić Jan. 2005. *Metrologia i klimatologia*. Warszawa. PWN

[8] Malicki Maksymilian. 1977. *Wentylacja i klimatyzacja*. Warszawa. PWN

[9] Nowak Henryk. 2012. *Zastosowanie badań termowizyjnych w budownictwie*. Wrocław. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej.

[10] Pogorzelski Jerzy. 1976. *Fizyka cieplna budowli*. Warszawa. PWN

[11] Rietschel Herman, Raiβ Wilhelm. 1972. *Ogrzewanie i klimatyzacja*. Tom 1. Warszawa. Arkady

[12] Starosolski Włodzimierz. 1976. *Elementy Budownictwa uprzemysłowionego*. Warszawa. PWN

[13] Ślusarek Jan. 2008. *Problemy trwałości wybranych konstrukcji betonowych*. Gliwice. Monografia nr 162. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej

[14] Ślusarek Jan, Wilk-Słomka Beata. 2010. *Procesy termiczne w przegrodach budowlanych o złożonej strukturze*. Gliwice. Monografia nr 296. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej

[15] Wilk Beata. 2004. „Próba oceny zmienności wybranych parametrów klimatycznych”. Gliwice. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej*, z.102, s. 561÷568

c.d. Bibliografii

[16] Święcki Zbigniew. Trwałość materiałów-refleksje materiałoznawcy. *Księga Referatów XI Konferencji KONTRA'98-Trwałość budowli i ochrona przed korozją*. Warszawa-Zakopane 1998, s. 7÷20.

[17] Starosolski Włodzimierz. *Konstrukcje żelbetowe według PN-B-03264: i Eurokodu 2. T.III.* Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.

[18] Ślusarek Jan. Rozwiązania strukturalno-materiałowe balkonów, tarasów i dachów zielonych. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2006, 2010.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ